

Neljäs sektori - toimijat ja luonne

- Verkostomaisia yhteisöjä, jotka hyödyntävät internetiä, sosiaalista mediaa ja tiedon avoimuutta pyrkien konkreettiseen yhteistoimintaan

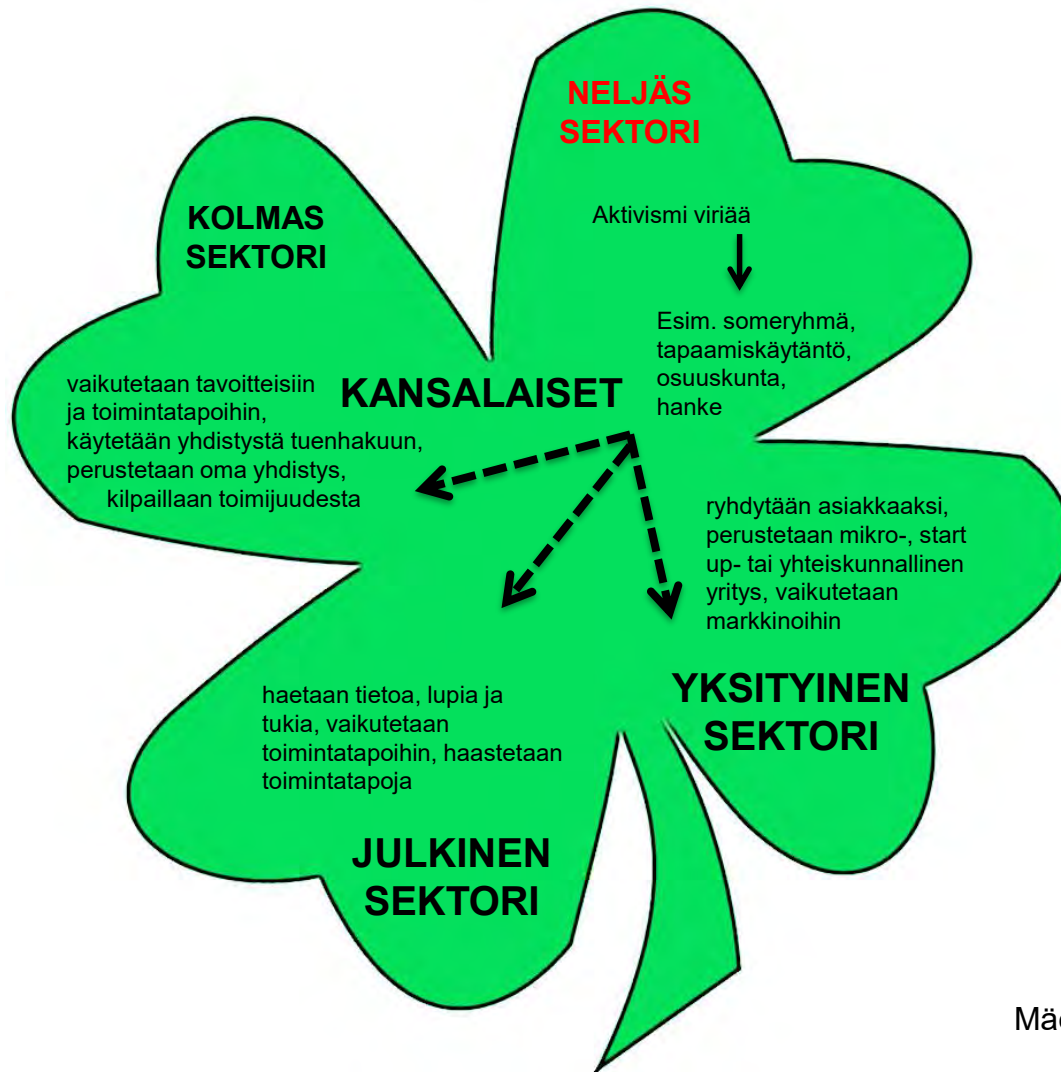
Mutta myös

- yleisemmin hybridimäisiä verkostotoimijoita, joissa kansalaistoimijoilla on merkittävä asema
- internetiin, verkostomaiseen hallintaan ja yhteisluomiseen perustuvia toimintatapoja, joita voidaan omaksua myös muilla sektoreilla.

Kansalaistoiminnan ideaalityyppien piirteitä

Neljännän sektorin tyyppinen toiminta	Perinteinen järjestötoiminta
Organisoituminen: esimerkiksi vain some-ryhmä	Organisoituminen: järjestö
Somekeskeinen	Some apuna
Hakkeriasenne vaikuttamiseen	Vaikuttaminen valmistelun ja päätöksenteon kautta
Tapahtumia, toimintaa, DIY	Vaikutusvalta
Yhteisöllisyys	Edustavuus
Verkostoituminen, yritykset	Kumppanina kunta
Avoimuus, jakaminen	Jatkuvuus
Näkyvyys	Edunvalvonta
Hetkellisyys	Hallittu kokonaisuus
Hiearkioiden kaihtaminen	Hierarkkisuus
Toiminnan palo, uuden keksintä	Tehdään, koska ennenkin
Proaktiivisuus, YIMBY	Myös vastustamista, NIMBY

Neljä sektoria

Neljäs sektori -tyyppinen yhdistystoiminta

- Yhdistys esim. vain kassana
- Itseorganisoituvia ryhmiä, hallitus mahdollistaa ja tukee – voivat kirittää toisiaan
- ArtovaMalli: vallan ja vastuun jakaminen, artovamalli.fi
- Roihuvuori-Seura: Joukkovoimat, ”kaikki toiminta on Seuran toimintaa”
- Museonystäväyhdistysten verkostoyhteistyö

Perinteinen organisaatio verkostotoimijana: toimintatapavalikoma laajemmaksi

Usein huomio ollut muiden kutsumisessa osallistumaan organisaation omaan toimintaan → valikoima laajemmaksi: myös omaehtoisen toiminnan edistämistä ja toisaalta myös tasaveroista yhteistyötä mahdollistavia käytäntöjä

Yhdistelmähallinnointi: toimintatapojen kirjo

Kuva 4: Yhdistelmähallinnointia osallisuuden edistämässä – esimerkkinä lainauspalvelut. Kuinka monta eri porrasta kunnassasi on käytössä?

Miten omaksua neljäs sektori -tyyppistä toimintaa ja kehittyä sen tukijana ja hyödyntäjänä?

- **Tunnista:** ihmiset ja epämuodolliset yhteisöt voimavarana
- **Kannusta:** arvostava viestintä. ”ei, koska” → ”kyllä, ja”
- **Pura tai madalla hierarkioita:** valta ja vastuu → toimintainto ja rohkeus
- **Hyödynnä:** ihmisten omia ideoita, kiinnostusta ja toimintahalua
- **Kehitä tukemista:** toimintatapavalikoima kokeilujen kautta
- **Kehitä valmiuksia:**
 - Omaehtoiseen toimintaan varautuminen strategiassa
 - Resursointi – missä panostukset tuovat paljon lisäresursseja ja hyötyä mahdollistamalla omaehtoista toimintaa
 - Koulutukset, vertaisoppiminen

Kokeiluja omaehtoisen toiminnan tukemiseksi

- **Osallistuva rahoitus Tampereella ja Tuusulassa:** eri rahoituslähteiden yhdistäminen, kuntalainen monissa rooleissa
- **Kuntamatch-alusta Joensuussa:** kuntalaiset voivat tuoda omia ideoitaan esille ja samalla ilmoittautua mukaan tekijöiksi ja toteuttajiksi toisten ehdottamiin tapahtumiin tai toimintaan

Onko sinulla idea, mutta et tiedä miten sen voisi toteuttaa?

Uuden osallistuvan rahoitusmallin kokeilu käynnistyy huhtikuussa 2020. Kokeilu on yksi Sitran demokratiakokeilut 2020 -projekteista ja tavoitteena on luoda uusi osallistuvan rahoituksen malli, jossa kunta ja yhteisö yhteistyössä rahoittavat, mahdollistavat ja toteuttavat asukkaille tärkeitä kohteita. Hybridirahoitus on osallistuva rahoitusmalli jossa asukas tai yhteisö ideoi, laatii joukkorahoituskampanjan ja toteuttaa hankkeen. Kunta ja Mesenaatti.me auttavat asukalta kampanjan luomisessa ja toteutuksessa.

[Lue lisää](#)

suomi english

ETUSIVU
KAMPANJAT
MESENAATTI.PRO
INFO
OHJEET
ETIKETTI

KIRJAUDU
REKISTERÖIDY

<https://mesenaatti.me/tuusula/>

Verkostoyhdistysten rooli 3. ja 4. sektorin tukijoina

OM:n Vapaa-Fri! –hankkeen
yhteydessä selvitetään

- Miten verkostojärjestöt onnistuvat palvelemaan erityyppisiä vapaaehtoistoimijoita?
- Millaiset keinot parantaisivat verkostojärjestöjen hyödyllisyyttä kansalaisyhteiskunnan elinvoiman ja demokratian kannalta?

Pasi Mäenpää &
Maija Faehnle

4.

Vastapaino

SEKTORI

Kuinka kaupunkiaktivismi
haastaa hallinnon, muuttaa
markkinat ja laajentaa
demokratiaa

Neljäs sektori – kuinka kaupunkiaktivismi haastaa hallinnon, muuttaa markkinat ja laajentaa demokratiaa. Vastapaino 2021.

Tiivistelmä:

<https://www2.helsinki.fi/fi/kaupunkitutkimusinstituutti/kaupunkiaktivismi-haastaa-hallinnon-muuttaa-markkinat-ja-laajentaa-demokratiaa>

- 1 Johdatus kaupunkiaktivismiin
- 2 Kaupunkiaktivismin kenttä
- 3 Kohti kaupunkitilan yhteistuotantoa?
- 4 Kansalaislähtöinen jakamistalous
- 5 Kaupunkiaktivismi yhteiskunnallisena liikkeenä
- 6 Neljäs sektori ja itseorganisoituva kaupunki
- 7 Laajentuva demokratia
- 8 Yhteenveto ja itseorganisoituvien kaupunkien tulevaisuudet

Kriteerit kansalaistoiminnan tukemiseen

Kaupungit jättävät usein tukematta aktivismia siksi, että tukeminen ei olisi demokraattisen tasapuolista kaikille. Silloin hukataan voimavaroja.

Esitämme kriteeristön, jolla demokratian toteutumista kansalaistoiminnan kautta voidaan kontrolloida:

- 1. avoin lähdekoodi ja commons** – onko toiminta lähtökohdiltaan, tuloksiltaan ja tuotoksiltaan kaikkien halukkaiden hyödynnettävissä ja hallinnoitavissa?
- 2. inklusiivisuus** – onko toiminta avointa ja kutsuvaa kaikille kansalaisryhmille?
- 3. itsekorjaavuus** – korjataan vikoja, puutteita, ongelmia ja haitallisia ulkoisvaikutuksia?
- 4. synergiaedut** – tuottaako toiminta hyötyjä yhdessä jonkin toisen toiminnan kanssa?
- 5. innovatiivisuus** – luoko toiminta uusia tapoja toimia tai näkökulmia lähestyä asioita?
- 6. skaalattavuus** – voiko toiminnan mittakaavaa kasvattaa tai levittää muualle?
- 7. strategisuus** – tukeeko toiminta kaupunginhallinnon tavoitteita?

Paikallisaktivismi.fi

Tietoa, välineitä ja ideoita avuksi kansalaisten ja hallinnon kohtaamiseen kaupunkien ja kylien kehittämisessä

Suomi
In English
Kort på svenska

Etusivu

Selaa teemoittain

Tapaustarinat

Käsitteet ja välineet

Ketkä tekemässä

Tutkimus

Pohdintoja

Toimenpiteitä!

Käytäntöjä yhteiseen ongelmanratkaisuun

Kimuranttien yhteiskunnallisten ongelmien ratkaiseminen vaatii eri toimijoiden osaamista ja yhteistyötä – ”ohut osallistuminen” ei riitä. Suuntaviivoja yhteisen ongelmanratkaisun kehittämiseen tiekartassa: bit.ly/coretiekartta

Ohuesta osallistumisesta yhteiseen ongelmanratkaisuun

Tiekartta kohti yhteistoiminnallisempaa Suomea

Ajatuslähteitä

- Faehnle, M, Isola, A.-M. & Tuomisto, J. 2021. [Kolme suuntaa kaupunkien osallisuustyölle 2020-luvun jälleerakennuksessa](#). Kaupungit murroksessa – Kaupunkitutkijoiden puheenvuoroja tulevaisuuden kaupungeille. Helsinki Symposium: Kaupungit 2.0.
- Faehnle, M. ym. 2020. [Saa kuulua! Oivalluksia osallisuuden edistämiseen kaupungeissa ja kunnissa](#). SYKE & Ympäristöministeriö.
- Mäenpää, P. & Faehnle, M. 2021. [Neljäs sektori - kuinka kaupunkiaktivismi haastaa hallinnon, muuttaa markkinat ja laajentaa demokratiaa](#). Vastapaino.
- Mäenpää, P. ym. 2017. Mäenpää, P., Faehnle, M. & Schulman, H. 2017. Kaupunkiaktivismi, jakamistalous ja neljäs sektori. Teoksessa [Kansalaiset kaupunkia kehittämässä](#) (toim. Bäcklund, Häkli & Schulman). Tampere University Press.
- Mäenpää, P. ym. 2020. [Kuluttajat ja kansalaiset jakamistaloudessa - tutkijapuheenvuoroja jakamistalouden kehitykseen](#). TEM oppaat ja muut julkaisut 2020:3.
- Peltonen ym. 2021. Ohuesta osallistumisesta yhteiseen ongelmanratkaisuun – tiekartta kohti yhteistoiminnallisempaa Suomea. bit.ly/coretiekartta, collaboration.fi
- Ruuskanen, P., ym. 2020. [Kansalaisyhteiskunnan tila ja tulevaisuus 2020-luvun Suomessa](#). Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2020:47.
- Tullila, M. 2021. [Proke – menetelmä nuorten omaehtoisen toiminnan tukemiseen](#).

Facebook-ryhmiä:

Kaupunkiaktivismi

Jakamistalouden T&K-verkosto

SoMe & Kaupunkisuunnittelu

Kiitos!

maiya.faehnle@syke.fi

